

Ein times tid seinare tok karane til å jage. Først gjekk gjætaren, og etter han fylgde den nye herren — Asmunn med dei store langbøygde horna. Den lange drifta seig innerter brune myrar og opp bratte lier mot Neådalen. Men sist i flokken — saman med småoksane — kom Bettenråingen med hengande hovud og olme augo. Han hadde tapt i striden om herre-titelen.

Gjætaren fortalte sidan at Bettenråingen var ikkje til å kjenne att etter denne hendinga. Han vart illsint og tolde ingen ting av dei andre oksane. Han bles opp og synte dei sinnet sitt berre dei kom halvnære han. Det var berre ein i flokken han ikkje torde blåse til, og det var Asmunn. Han heldt seg unda den nye herren!

Den gamle herren skilde lag med drifta og heldt seg for seg sjølv saman med en liten års-okse, og ei søndagsnatt rømte dei to frå Neådalen. Dei kom ned på Stangarvollen i midnattleitet og kom seg over elva, gjekk gjennom tunet på Kårvatn og la vegen mot bygda. Krøtter brukar alltid å raute når dei får ver av fjøs og gard, men desse to oksane let det ikkje i der dei for. Som to skuggar trødde dei mellom nattstille hus og tagde. Bettenråingen ville bort frå Neådalen og skamma. Han visste om ein stad der han enno var herre, og dit ville han.

Søndagskvelden hadde drengene på Kårvatn vore nede i bygda på setertaus-dans. I heimvegen møtte dei rømlingane, snudde dei og jaga dei til gards. Dagen etter laut Bettenråingen vandre den tunge veg til Neådalen på ny. Han var tung i stigen og gjekk ikkje med glede, og det laut to mann til å jage han opp.

Bettenråingen kom ikkje til Neådalen fleire somrar, og soga om han endar her. Men enno minnest eldre folk i Todalen den time-lange striden på Stangarvollen da Bettenråingen miste herre-titelen.

N O R D P Å I H A L T D A L E N

Av Reidar Jørgensen

Helga, Gerd, Ingeborg Galåen, Jorid og Marit
Samtlige «terner» lyder etternavnet Tronsaune

J. Geelmuyden

I et fødselsdagsintervju kom Den Norske Turistforenings formann, høyesterettsadvokat *Edu. Løchen*, inn på et av de kinkige problemer som ikke bare D.N.T., men også landets øvrige turistforeninger har hatt å streve med de siste år — trengselen i de sentrale turistområder, kappløpet til hyttene for å sikre seg sengeplass. Parolen har vært: Spre trafikken! Men forutsetningen for spredning er unektelig at vi kan by fotvandrene kvarter og utbyggede ruter. Gledelig har det vært å se det initiativ og pågangsmot som har preget flere av landets turistforeninger i årene etter krigen, og gledelig er det å se resultater i form av nybygde hytter eller utvidelser og modernisering av gamle.

Disse nybygg og moderniseringer er jo i første rekke til glede og gagn for vandrene i de strøk hvor de ligger, men all den stund det hersker et visst frimureri mellom landets turistforeninger — og dermed mellom alle fjellvandrere — vil ethvert nybygg direkte eller indirekte komme alle landets fotturister til gode. Direkte for

«Nordpå» fra nordøst

J. Geelmuyden

dem som finner veien til de nye trakter og hytter, indirekte ved at påkjenningen ved de øvrige hytter blir mindre.

På disse premisser mener jeg det er berettiget å fortelle litt om Trondhjems Turistforening nye hytte, *Nordpå* i Aunegrenna.

Aunegrenna er en koselig og usedvanlig vakker fjellbygd, øst for Gauldalen. Fra Haltdalen stasjon klatrer bilveg oppover dalsiden og vi får et praktfullt panorama over den vide og veldyrkede bygda i Haltdalen. Etter en halv times marsj er vi oppe på Kjølen, og snart ligger Aunegrennas grønne lier med koselig, gammel bebyggelse foran oss. Øverst oppe i skogbannet lyser Nordpå oss i møte med sine gamle, barkede tømmervegger og sitt nye, rødmalte panel. Utsynet fra Nordpå er fritt og fagert, Hulta renner rolig og idyllisk mellom bjørk og vidjer, grønne voller breier seg ut på sidene, de brune furuveggene i de gamle gårdene skinner som bronse i kveldsolen, og oppover lia slåss gran og furu med bjørka om plassen. Like nordenfor fosser Tverråa ned fra fjellet i avvekslende og idyllisk dalsøkk, og en attraksjon for stedet er en skålformet kulp med

Spisestua på «Nordpå»

J. Geelmuyden

rutsjebane i svaberget, den ideelle kulp for en dukkert etter endt dagsmarsj.

Nordpå vil komme til å bety meget som ny innmarsjlinje til Sylene. Til Hilmo i Tydal, hvor T. T. har avtale om kvarter, har vi en koselig og lett fjellovergang, 5—6 timer med rast. Ruten er vardet. Bilde av vertsfolket på Hilmo avslutter denne artikkel. — Fra Hilmo er det naturlig å legge veien videre fram til T. T.s hytte *Schulzhytta* ved Fongen, 6—7 timer med rast. Schulzhytta ble innviet i fjor sommer og åpnet et stort nytt fjellområde for turistene. Fra Schulzhytta går så ferden rett inn i Sylene til Storerikvoll — 8—9 timer. Vil en gå andre veien, kan en fra Nordpå ta turen over fjellet til *Kjøli gruver*, hvor også T. T. har kvarter. Derfra er turen lett til Stugudal og videre vanlig rute til Nedalen.

Peisestua på «Nordpå»

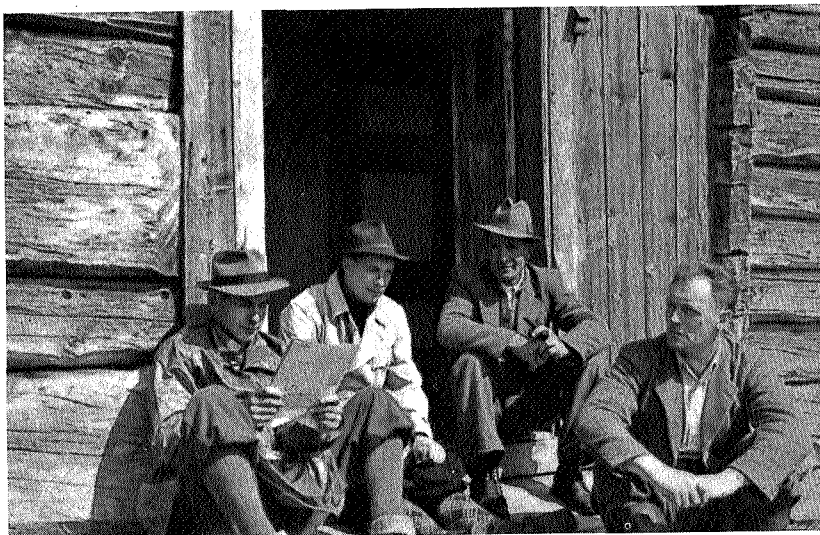
J. Geelmuyden

T. T. kjøpte eiendommen Nordpå i 1947, ombygging og tilbygg ble satt i gang 1948, og 1½ år senere er hele anlegget praktisk talt fullført. T. T.s arkitekt, *Roar Tønseth*, har hatt en usedvanlig lykkelig hånd med gjennomføringen av sin oppgave. I gammel norsk

byggekunsts ånd har han reist et bygg som ikke bare faller naturlig inn i terrenget, men som også står i fullstendig stil med den gamle bebyggelse ellers i bygden. Arkitekt Tønseth har også ansvaret for alle interiører, og jeg tror å kunne si at resultatet er blitt slik at selv den mest kresne interiørarkitekt må kapitulere. Særlig er peisestua og spisestua egnet til å vekke beundring. Gammelt og nytt, møbler, trekk, duker, keramikk, fremkaller samme replikk fra alle som første gang kommer inn: *Nei, her var det koselig!* Når det gjelder soverommene, har Tønseth utnyttet sin rike erfaring fra tidligere hyttebygg. T. T.s slagord fra gamle dager: *Lange og gode senger* — har ennå sin gyldighet. Ett rom har 6 senger, ett rom 4, mens resten av de 40 senger er fordelt på tomannsrom. Når jeg så forteller at hytta har elektrisk lys, elektrisk kjøkken, tørkerom, water, badstu m. m., vil en forstå at T. T. følger med tiden. Enkelte vil kanskje rynke på nesen og si at nei, nå går det for vidt, men bare kom og ta Nordpå i øyesyn! Finansieringen av projektet er greidd i samarbeid med Bankfunksjonærenes Samfunn, Trondheim, som til takk for hjelpen får disponere inntil et visst antall senger for sine medlemmer.

Nordpå blir åpent for trafikk hele året rundt. Utenom påske- og sommersesongen vil der bli høve til lengere ferieopphold, og så fattig som Trøndelag er på slike steder, vil Nordpå komme til å spille en stor rolle i utferdslivet. Stedet vil egne seg aldeles fortreffelig til *treningsleir* for idrettsmenn, og jeg kan vanskelig tenke meg at f. eks. våre skiløpere vil kunne finne et mere ideelt sted til fortrening for vinterens oppgaver.

Bortsett fra vakker hytte i praktfulle omgivelser, er der andre forhold i forbindelse med Nordpå som gjør stedet til litt av en attraksjon: gammel tradisjon og historie er knyttet til stedet. *Armfelt* lå her med sine karoliner i leir like ved, og den 29. desember 1718 strømmet de oppover bakkene ved Tverråa og tok fatt på sin tragiske ferd innover mot Bukkhammeren som endte med døds-marsjen inne ved Øyfjellet og Essand. Dette besøket i Aunegrenda gikk hardt utover de gårder som lå der — skaden på Midtaune ble anslått til nære 100 riksdaler. Ellers har det vært fredelig ferdsel over fjellet her i uminnelige tider. Fra Tydal er det kjørt meget

Byggekomiteen + John Nordaune. «Nordpå, Haltdalen

Arne Falkanger

trevirke og trekull over Aunegrenda til Røros gruver. Da Rørosbanen skulle bygges i 1860-årene, kom der alvorlig henstilling fra tydalningene om å legge stasjonen i Haltdalen der hvor ferdselsveien fra Aunegrenda kommer ned.

100 år etter svenskenes ferd var det *Stor-Joen* som var eier av Midtaune. Han solgte en del av eiendommen, Nordpå til Svend Pedersen for 42 riksdaler, og skjøtet på denne handel henger idag i glass og ramme i peisestua. Underskriften er gjort med påholden penn, for skrivekyndigheten var ikke så stor i de dager. Svend giftet seg med *Johanne Adamsdatter Krogh* fra Røros, og det var ikke megen oppmuntring presten kunne gi dem i sin brudetale. Slik falt bl. a. ordene: «Revene har huler, og himmelens fugler har reder, men disse to har intet de kan helde deres hoder til. Mørkt ser det ut, siger jeg!» Men det var arbeidssomme og evnerike folk, og spesielt er det grunn til å stanse litt ved en slik personlighet som Johanna. Hun ble kjent viden om for sine kunnskaper og ferdigheter. Hun var jordmor, dyrlæge og sakfører for hele bygda. Barneflokket ble stor — 8 i tallet. Svend drev med kjøring om vinteren

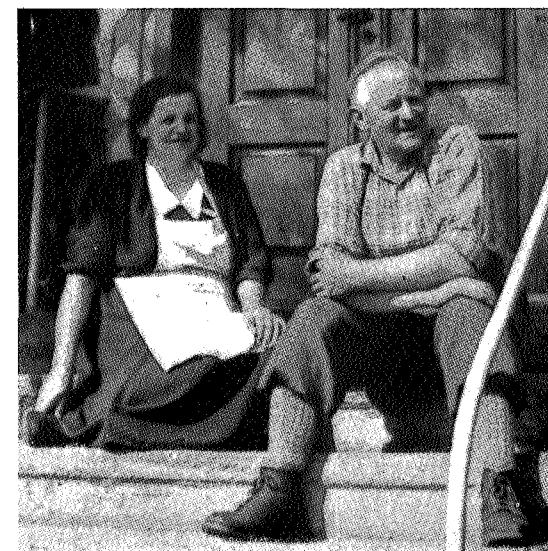
og lå ved kullmilene inne i skogen om sommeren, mens Johanna passet gården og ungene. Hun døde i 1908, nære 100 år gammel, og T. T. har hedret hennes minne ved å henge et bilde av henne i peisestua.

Gården har siden vært i slekten. *Leif Galåen* overtok den i 1939, og det var hans kone, Ingeborg, som solgte eiendommen til T. T. Ingeborg er nå vertinne på Nordpå. Hennes gamle hjem er blitt endel omkalfatret, men vi føler oss forvissset om at hun vil komme til å like seg i de nye forhold, og at hun vil få alle gjester til å føle seg hjemme.

Som en vil forstå, er der knyttet både tradisjon og historie til Nordpå i Aunegrenda, og T. T. har etter evne søkt å bevare mest mulig av dette.

Nordpå er nr. 8 av T. T.s større hytter, og når utvidelsen av Gjevilvasshytta er fullført til neste sommer, er kapasiteten blitt stor nok til at vi trygt kan invitere alle landets fjellvandrere til besøk i Trøndelags prektige fjellstrøk.

Magne Haave

Jenny og Per Hilmo